

Студент 4 курсу
фінансового факультету ХНЕУ

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ПЛАНУВАННЯ ДОХОДІВ БАНКУ

Анотація. Розглянуто економічний зміст та сутність планування доходів у банку. Побудовано структурно-функціональну модель банку, яка необхідна для систематизації процесу планування доходів банку, а також охарактеризовано основні етапи процесу планування доходів банку за допомогою програмного середовища Bpwin.

Аннотация. Рассмотрены экономическое содержание и сущность планирования доходов в банке. Построена структурно-функциональная модель банка, которая необходима для систематизации процесса планирования доходов банка, а также охарактеризованы основные этапы процесса планирования доходов банка с помощью программной среды Bpwin.

Annotation. The economic substance and nature of planning proceeds in the bank was considered. The structural and functional model of the bank, which is necessary to systematize the process of planning income of the bank was constructed and the main stages of the planning process proceeds through software environment Bpwin was investigated.

Ключові слова: планування, дохід, ефективність банківської діяльності, процес планування, прогнозування.

Розроблення оптимальних варіантів фінансових планів, спрямованих на досягнення бажаних результатів із визначеною ефективністю (відповідно до заданих критеріїв), є основною функцією підтримки та реалізації управлінських рішень керівництва банку. Плани, за допомогою яких визначаються кількісні вимоги до показників фінансової діяльності банку (щодо обсягів, термінів, ставок, ризиків операцій тощо), дають змогу досягти бажаного майбутнього стану банку [1, с. 11].

Основний сенс планування банківської діяльності полягає у підвищенні її ефективності та конкурентоспроможності банку, тому актуальність цієї роботи очевидна.

Проблеми організації планування доходів банку досліджувалися українськими та зарубіжними вченими, такими як Р. Квасницька [2], О. Козак [1], О. Криклій [3], Н. Маслак [3] та ін.

Основною метою цієї роботи є організація процесу планування доходів банку на основі структурно-логічного підходу з використанням програмного середовища Bpwin.

Процес планування доходів банку пропонується здійснювати на основі CASE-технологій, які ґрунтуються на основі методології структурного аналізу та проектування SADT і реалізуються у програмному середовищі Bpwin. Ця методологія дозволяє послідовно розглянути процес планування доходів банку та визначити шляхи його оптимізації, тобто можливість створити наглядну покращену модель і представити безпосередніх учасників цього процесу.

Для систематизації процесу планування доходів банку була розроблена структурно-функціональна модель банку, яка починається з побудови основного блоку – контекстної діаграми моделі "Планування доходів банку", яка представлена на рис. 1.

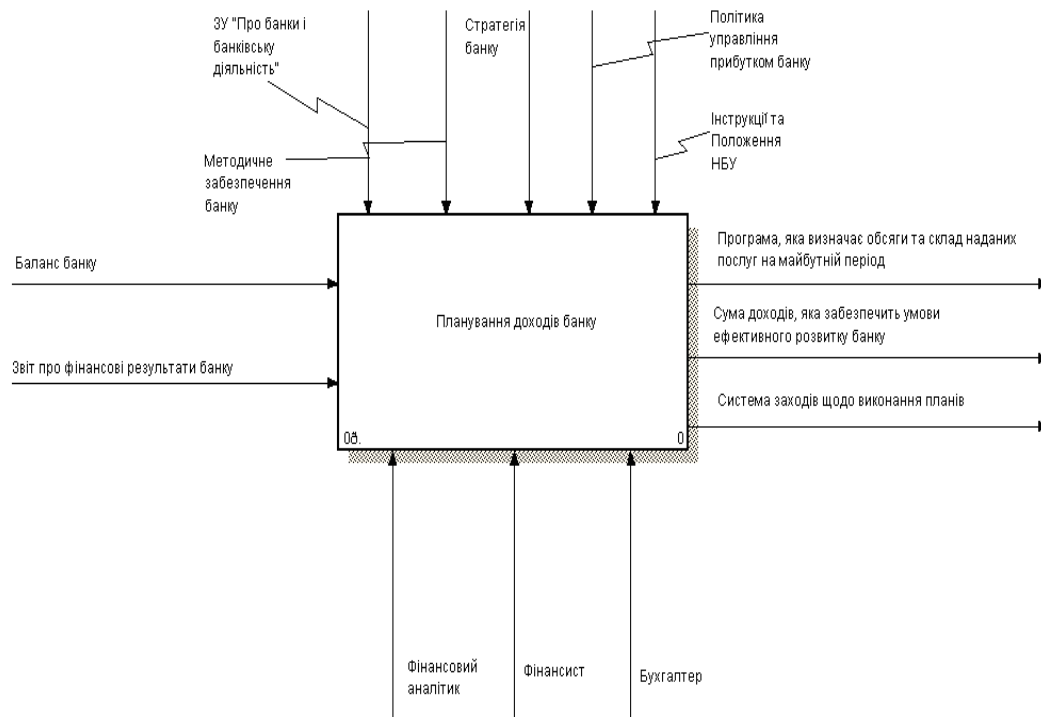

Рис. 1. Контекстна діаграма моделі "Планування доходів банку" у стандарті IDEF0

Контекстна діаграма складається з блоку головного завдання, яке відображає сутність моделі та цілеспрямованість її побудови, передбачаючи сукупність запитань, на які має відповідати модель, а також інтерфейсних дуг 4-х типів, які надходять з усіх боків до головного блоку, а саме [4, с. 164]:

1) вхідна інформація (вхідні дуги) – початковий елемент, з якого починається процес формування моделі планування доходів банку.

Як інформація виступають такі дані: баланс банку та звіт про фінансові результати, а також необхідна інформація для планування доходів банку, які проходять до лівої межі функціонуючого блоку;

2) управління – як управлінське регулювання виступають такі складові [5 – 7]: Закон України "Про банки і банківську діяльність", Інструкції та Положення НБУ, методичне забезпечення банку, стратегія банку, політика управління прибутком банку;

3) механізм – те, за допомогою "чого" банк здійснює планування доходів банку, та "хто" виконує ці обов'язки.

У системі планування доходів банку як механізми постають фінансовий аналітик, фінансист, бухгалтер. Саме за рахунок дій цих фахівців буде здійснюватися даний процес;

4) вихідний елемент – результат всього процесу, який необхідно отримати, а саме програма, яка визначає обсяги та склад наданих послуг на майбутній період, а також сума доходів, яка забезпечить умови ефективного розвитку банку в плановому періоді; розроблена система заходів щодо виконання планів.

Наступним етапом моделювання є декомпозиція контекстної діаграми (блоку A0 рис. 1), яка дає змогу визначити структуру сукупності етапів процесу планування доходів банку (рис. 2).

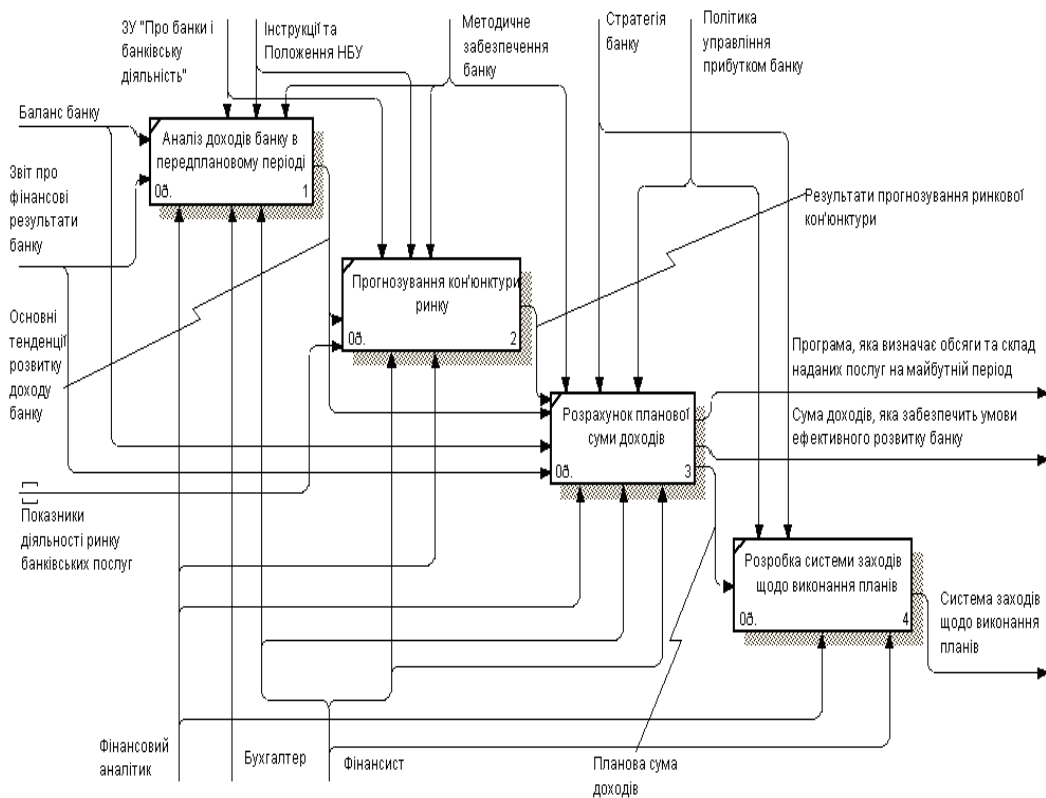

Рис. 2. Діаграма декомпозиції контекстної діаграми "Планування доходів банку"

Згідно з проведеними дослідженнями, процес планування доходів банку пропонується проводити у вигляді чотирьох послідовних етапів.

Перший етап – аналіз доходів банку в передплановому періоді.

Цей етап спрямований на пошук можливостей збільшення доходів, забезпечення планових розрахунків необхідними інформативними показниками. У процесі здійснення такого аналізу вивчаються:

- динаміка загальної суми доходів банку в передплановому періоді;
- рівномірність формування доходу банку;
- співставлення чистого та валового доходів банку за період, що аналізується;
- основні фактори, які впливають на зміну суми доходів банку в плановому періоді [3, с. 80].

Другий етап процесу планування доходів банку – це прогнозування кон'юнктури ринку.

Вивчення кон'юнктури ринку банківських продуктів у процесі управління доходами банку складається з таких етапів:

- поточне спостереження за ринковою активністю;
- оцінка поточної кон'юнктури ринку банківських послуг;
- прогнозування кон'юнктури ринку банківських послуг.

На третьому етапі відбувається розрахунок планової суми різних видів доходів. Ці розрахунки здійснюються на основі використання розробленої програми надання послуг і здійснення банківських операцій у майбутньому періоді з урахуванням цінової політики банку.

Четвертий етап передбачає розробку системи заходів щодо забезпечення виконання плану доходів. Система цих заходів розробляється за такими напрямками: ефективна реалізація розробленої цінової політики; використання сприятливої кон'юнктури ринку; покращення рівня обслуговування клієнтів; інтенсифікація рекламної та інформаційної діяльності; розвиток мережі філій і відділень та інші заходи.

Таким чином, запровадження запропонованої структурно-функціональної моделі дозволяє ефективно організувати процес планування доходів банку. Відображений поетапний процес планування дозволяє більш детально проаналізувати кожний етап, провести комплексну оцінку з урахуванням всіх чинників впливу та можливість зміни складових процесу на попередніх етапах для покращення моделі функціонування.

Наук. керівн. Тисячна Ю. С.

Література: 1. Козак О. Концепція моделювання фінансового планування у комерційному банку / О. Козак // Вісник НБУ. – 2012. – № 1(191). – С.11–13. 2. Квасницька Р. С. Механізм управління прибутковістю комерційного банку / Р. С. Квасницька, Г. С. Суцук // Інноваційна економіка. – 2011. – № 5(11). – С. 263–267. 3. Криклій О. А. Управління прибутком банку [Текст] : монографія / О. А. Криклій, Н. Г. Маслак. – Суми : ДВНЗ "УАБС НБУ", 2008. – 136 с. 5. Латишева І. Л. Організація управління фінансовими ресурсами банку / І. Л. Латишева, І. В. Самойленко // Бізнес Інформ. – 2011. – № 11. – С. 164–166. 5. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 № 2121 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>. 6. Інструкція про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України, затверджена постановою Правління Національного банку України від 07.12.2004 № 598 (із змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/>. 7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 "Звіт про фінансові результати", затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 31.03.99 № 87 (із змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

